

ZESTAW ĆWICZEŃ LOGOPEDYCZNYCH WSPOMAGAJĄCYCH ROZWÓJ MOWY DZIECI

ĆWICZENIA USPRAWNIAJĄCE WARGI

- Wymawianie po kilka razy głoski **u** a potem **i**.
- „Cmokanie” i „gwizdanie” na przemienne.
- „Bąbelkowa szklanka wody” - dmuchanie przez rurkę w szklance z wodą.
- „Pociąg samogłosek” – wymawianie (kilkakrotnie) samogłosek połączonych.
w pary: *a- i -a -i; a-u a -u; u -i- u-i; i- a- i-a; i-u -i-u; u- a u-a.*

Zestaw ćwiczeń mimicznych z lusterkiem

- usta wesołe, smutne, obrażone
- wciąganie i wypychanie warg
- przygryzanie warg zębami
- rybi pyszczek
- gwizdanie
- całuski
- dzióbki ptasie
- rozciąganie warg poprzez cofnięcie kątek ust jak przy wymowie i,
- układanie wargi górnej na dolną i odwrotnie,
- wysuwanie warg do przodu, ściąganie ich w ryjek i przesuwanie w kierunku kątek ust,
- parskanie, cmokanie wargami,

ĆWICZENIA USPRAWNIAJĄCE JĘZYK

„Sprzątający język”:

- Wysuwanie języka z jamy ustnej i kierowanie go w stronę kątek ust na przemian
- Dotykanie czubkiem języka każdego zęba szczęki i żuchwy.
- Przesuwanie czubkiem języka po zewnętrznej powierzchni zębów.
- Oblizywanie warg podczas coraz szerszego ich otwierania.
- Wysuwanie język jak najdalej z ust i chowanie go jak najgłębiej do jamy ustnej.
- Unoszenie czubka języka do wałka dziąsłowego i mocne dmuchanie.
- „Młotek” – szybkie wypowiedzianie głoski [l] dotykając czubkiem języka o górny wałek dziąsłowy.
- „Trzepanie dywanów” – szybkie i kilkukrotne uderzanie językiem o górną wargę wybrzmiewając [ly].
- „Piosenkarz” – śpiewanie różnych melodii na sylabach, poruszając jedynie językiem – nie brodą, przy szeroko otwartych ustach:
la, la, la,
lo, lo, lo,
le, le, le,

lu, lu, lu,

ly, ly, ly.

- „Sklejanie pierogów” – nagryzanie brzegów języka zębami (masaż) i rozciąganie języka).
- „Wyżymaczka” – przeciskanie języka przez maksymalnie zbliżone do siebie zęby.
- „Konik” – kłaskanie czubkiem języka o podniebienie twarde (zmiana układu warg jak przy głosce u - i).
- Karabin maszynowy” - wielokrotne, energiczne wypowiadanie [ttt], [ddd], [td] [tdn] (najpierw wolno, potem coraz szybciej) dotykając czubkiem języka o górny wałek dziąsłowy przy szeroko otwartych ustach, potem sylaby:
- Wyrazy dźwiękonaśladowcze – naśladowanie odgłosów zaczynając od szeptu:
gra na trąbce – tra ta ta, tru tu tu, tre te te,
zepsuty karabin maszynowy – tr tr tr, dr dr dr,
groźny pies – wrr, wrr, wrr,
traktor – tur tur tur, tyr tyr tyr, pyr pyr pyr,
fruwające ptaki – fru, fru, fru,
ćwierkające wróble – ćwir, ćwir, ćwir,
świnka – chrum, chrum,
zatrzymanie konia – pr, pr,
śpioch – chr, chr, chr,
dzwonek – dryń, dryń,
szorowanie zębów – szuru, szuru,
zapalanie światła – pstryk,
pękający balonik – trach,
wrona – kra, kra,
samochód – brum, brum.

ĆWICZENIA ODDECHOWE

- „Wyścig myszek” - dmuchanie przez słomkę na papierową myszkę, która idzie po torze narysowanym na arkuszu papieru.
- „Spacer po łące”- podchodzenie do kwiatów i wąchanie ich.
- „Odgłosy pociągu”- pociąg stoi gotowy do odjazdu, lokomotywa sapie - pf, pf, pf, pociąg powoli rusza i jedzie coraz szybciej - cz, cz, cz.
- przenoszenie małych kawałków bibuły lub kawałków papieru z jednego miejsca na drugie z wykorzystaniem rurki (na wdechu bez pomocy rąk);
- ćwiczenia polegające na wprowadzaniu w ruch lekkich przedmiotów za pomocą dmuchania
- powtarzanie zdań na jednym wydechu,
- powtarzanie zdań szeptem- staranna wymowa samogłosek.

ĆWICZENIA USPRAWNIAJĄCE PODNIEBIENIE MIĘKKIE

- „Chrapanie”- na wdechu i wydechu.
- „Ziewanie”.

- Wymawianie połączeń głosek tylnojęzykowych zwartych z samogłoskami, np. ga, go, ge, gu, gy, gi, gą, gę, ka, ko, ke, ky, ki, ku, ak, ok, ek, ik, yk, uk...
- Wypowiadanie sylab: aga, ogo, ugu, eke, yky, ygy, iki, Igi, ago, egę itp.
- głębokie oddychanie : wdech przez nos, wydech przez usta,

ĆWICZENIA POLICZKÓW:

- „Rybka”- wciąganie policzków.
- „Gruba żabka”- nadymanie policzków.
- Naprzemiennie „Rybka” – „Gruba żabka”.
- Nabieranie powietrza w usta, przesuwanie powietrza z jednego policzka do drugiego na zmianę.
- Wypychanie policzków językiem
- „Rechot żaby” – ćwiczenia mięśni policzków. Dzieci nadymają policzki i zatrzymują w nich powietrze. Następnie naciskają policzki palcami wskazującymi i wolno wypuszczają powietrze.
- „Małpki” – ćwiczenia warg. Dzieci ścigają usta i wysuwają je do przodu, przesyłają całuski. Następnie przesuwają wargi w lewo, a następnie w prawo – robią uśmieszki jednostronne.

WIERSZYKI LOGOPEDYCZNE

UTRWALENIE POPRAWNEJ ARTYKULACJI GŁOSEK SZEREGU SZUMIĄCEGO „SZ” „Ż” „CZ”

„Szpak”

Szedł po drodze szpak
do szkoły się uczyć,
i tak sobie
śpiewał:
szpu- szpu,
szpa- szpa,
szpo- szpo,
szpe- szpe,
szpi-
szpi...
Taki śmieszny szpak,
co uczyć się chciał.

„Trzy kurki”

Wyszły w pole kurki trzy
i gęsiego sobie szły.
Pierwsza z przodu, w

środku druga, trzecia z tyłu,
oczkiem mruga.
I tak sznurkiem kurki
trzy,
raz dwa, raz dwa, w pole szły...

“Liski”

Leży w norce lisek. Stoi obok żona.
Wygraża mu łapką, bo jest obrażona.
Co włożę do garnka, gdy pusta spiżarka.
Żywo! Wstawaj, mój panie, i na polowanie.

“Gotowała Hania barszczyk”

Gotowała Hania barszczyk, a za piecem śpiewał świerszczyk:
“ Barszczu, barszczu, gotuj się, bo mi strasznie jeść się chce”.
Usłyszała świerszcza Hania. “Barszczu żaden świerszcz nie jada.
Świerszczu, świerszczu, nie kłam, nie! Jeż usłyszysz- to cię zje”.
“Świerszcz się jeża nie przestraszy! Już się ugotował barszczyk.
Masz Haneczko barszczu dość, jeszcze się pożywi gość”.

“Lato”

Szumi, szumi woda, szumi, szumi las,
szumią, szumią pola lato wita nas.
Szumi, szumi woda, szumi, szumi las,
szumią, szumią pola wiatr ochłodzi nas.

„Koszyk Szymka”

U Szymka w koszyku
pyszności bez liku.
Mieszka tam szczypiorek z gruszką
I szpinak wraz z białą pietruszką.
Zielony groszek z puszki
I przepyszne pączuszki.
Szymek to wielki łakomczuszek,
Zjadł wszystko i boli go brzusek.

UTRWALENIE POPRAWNEJ ARTYKULACJI GŁOSEK SZEREGU SYCZĄCEGO „S,Z,C,DZ”

“Rarytasy Stasia”

W swoim małym pokoiku
Staś ma mnóstwo smakołyków:

serek wiejski, chleb sojowy,
słodki soczek truskawkowy.
Jest sałatka owocowa,
i rolada kokosowa,
słodki deser sezamowy,
wielki tort marcepanowy,
ostra pasta łososiowa,
galaretka brzoskwiniowa.
Są sardynki, zupa z suma,
ser podlaski i salami,
pyszny sernik z bakaliami,
sękacz, ciastka i ciasteczka,
miska pełna ananasów,
Staś ma mnóstwo rarytasów.

“Kotki”

Oto domek niski. Stoją pod nim miski.
Kotki mleko piją, potem miski myją.

‘Skarby’

U Sabiny na stoliku
różnych skarbów jest bez liku:
spinka, kostka, dwa naparstki,
smacznych pestek ze dwie garstki,
smok wawelski papierowy,
serce, słonik plastikowy,
serpentyna i sakiewka
i niebieska chorągiewka.

UTRWALENIE POPRAWNEJ ARTYKULACJI GŁOSEK SZEREGU CISZĄCEGO „Ś, Ź, Ć, DŹ”

“Ślimak”

Szedł po drodze ślimak
Do szkoły się uczyć.
I tak wciąż powtarzał:
śma-śma
śmo-śmo
śmu-śmu
śme-śme
śmy-śmy
śmą-śmą
śmę-śmę

Taki śmieszny ślimak,
co uczyć się chciał

“Asia, Basia i Kasia”

Trzy siostrzyczki małe: Asia, Basia,
Kasia,
bawiły się dnie całe Asia, Basia, Kasia.
Śpiewały, tańczyły, płażały
i nowe baśnie wciąż wymyślały.
Trzy siostrzyczki małe :Asia, Basia i Kasia,
bawiły się dnie całe Asia, Basia i Kasia.
Wieczorem śpiące już były
i śliczne sny im się śniły.

“Głodny ślimak”

Pod jesionem ślimak śpi.
O czym głodny ślimak śni?
O cieście z wiśniami?
O plackach z czereśniami?
O kanapkach? O śledziku?
O świeżutkim naleśniku?
O powidłach śliwkowych?
Nie! O pysznych lodach śmietankowych!

UTRWALENIE POPRAWNEJ ARTYKULACJI GŁOSKI „R”

“Trąbki Rysia”

Rysio cztery trąbki ma i na każdej pięknie
gra.
Na pierwszej gra: tra, tra, tra.
Na drugiej gra: tru, tru, tra.
Na trzeciej gra: tre, tre, tra.
Na czwartej gra: try, try, tra.
Rysio brata
Jurka ma, razem z bratem gromko gra: tra, tre, tra,
tra, tru, tra,
tre, tro, tra,
tra, try, tra.
Rysio cztery siostry ma, każda sama pięknie
gra.
Marta gra: tru, tro, tra,
Renia gra: tre, try, tra,
Irka gra: try, tro, tra,
Krysia gra: tru, tre, tra.
Gdy rodzeństwo razem gra

słuchać gromkie:
tram- tarara
trem- tarara
trym-
tarara
trum- tarara
trom- tarara.

“Mrówka i krówka”

Polną dróżką idzie mrówka,
a tuż za nią kroczy krówka.
Wracaj krówko na pastwisko,
omiń mrówkę i mrowisko!

“Kurka i burek”

Szara kurka ucieka z podwórka.
Boi się bardzo groźnego Burka.
Bo groźny Burek nie lubi kurek,
gdy widzi kurki, to ostrzy pazurki.

UTRWALENIE POPRAWNEJ ARTYKULACJI GŁOSEK „K” i „G”

“Kran”

Myła ręce jakaś gapa,
kap, kap, kap.
Poszła,
a kran dalej kapał,
kap, kap, kap.
Wczoraj kapał i dziś kapie:
kap, kap, kap.
I źle myśli o tej gapie,
kap, kap, kap!
To przez gapę kran ma katar,
kap, kap, kap.
Taki katar to jest strata!
Kap, kap, kap.
Bo te krople- to są grosze,
kap, kap, kap.
Grosz za groszem z wodą poszedł,
kap, kap, kap.
Co tu robić? Gapa nie wie,
kap, kap, kap.
A więc my powiemy gapie:

“Dokręć kran!”
O, już nie kapie!

“Gawron”

Czarny gawron czarny, czarne piórka ma,
czarny ma ogonek, czarne skrzydła dwa.
Czarny gawron czarny, czarne dzieci ma!
Co im na śniadanie dzisiaj rano da?...

“Idzie Tola...”

Idzie Tola do przedszkola
pod osłoną parasola.
Deszczyk: kap! kap! kap!

Spotkała ją Hania w polu:
“Pod parasol weź mnie Tolu”.
Deszczyk: kap! kap! kap!
Jasio też się deszczu boi:
“Chodź pójdziemy wszyscy troje”.
Deszczyk: kap! kap! kap!
Przyszli wreszcie do przedszkola,
kapie woda z parasola.
Deszczyk: kap! kap! kap!

“Gąseczki”

Nad rzeczkę wartką drepce gąska z dziatwą.
Żółte nóżki ma.
Gęgu- gęgu- ga.
Woda jest nagrzana, więc lekcję pływania
matka gąskom da.
Gęgu- gęgu - ga.
Płyną gąski rzeczką ze swoją mateczką.
Las nad rzeką gra:
Gęgu- gęgu- ga.

UTRWALENIE POPRAWNEJ ARTYKULACJI GŁOSKI „L”

“Lalki i koleżanki”

Ala, Ola, Ula, Ela mają lalki.
Lalka Ali to Lola.
Lalka Oli to Kola.
Lalka Uli to Milka.

Lalka Eli to Lilka.
Pojechały raz na molo
popijając lody colą.
Tam też plotły różne plotki:
Ala, Ola, Ula, Ela.

“L”

Ma mnie Ala, Ela, Ola,
co chodziła do przedszkola.
Ma też Emil, Bolek, Lolek
i cebula, kalafiorek.
Jestem taka lekka, lotna
lecz nie jestem wcale psotna.
Latem galopuję w lesie,
aż się echo w lesie niesie.

“Bolek i Lolek”

Kto lubi lody?
- Bolek i Lolek!
Kto chce do wody?
- Bolek i Lolek!
Kto strzela gole?
- Bolek i Lolek!
Kto pilny jest w
szkole?
- Bolek i Lolek!
Lubię oglądać Bolka i Lolka
choć ze śmiechu łapie mnie kolka.

Wskazówki dla rodziców:

Proszę z powyższych ćwiczeń wybrać po trzy z każdej grupy(ćwiczenia oddechowe, ćwiczenia języka, podniebienia miękkiego warg i policzków) powtarzać je codziennie, pamiętając o tym ,iż zaczynamy zawsze od ćwiczeń oddechowych.
Wierszyki pomogą w utrwaleniu prawidłowej realizacji głosek.

Opracowały:
Logopeda Agnieszka Spiżewska
Logopeda Wioletta Frydrych

